

Міністерство освіти і науки України
Національний Технічний Університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Фізико-технічний інститут

Криптографія

Комп'ютерний практикум №3
Варіант 14

Виконали:

Студентка групи ФБ-82

Муртазіна Аміна

Студент групи ФБ-84

Вацик Максим

Перевірив:

Чорний О.М.

Мета комп'ютерного практикуму

Набуття навичок частотного аналізу на прикладі розкриття моноалфавітної підстановки; опанування прийомами роботи в модулярній арифметиці.

Постановка задачі

0. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму.
1. Реалізувати підпрограми із необхідними математичними операціями: обчисленням оберненого елементу за модулем із використанням розширеного алгоритму Евкліда, розв'язуванням лінійних порівнянь. При розв'язуванні порівнянь потрібно коректно обробляти випадок із декількома розв'язками, повертаючи їх усі.
2. За допомогою програми обчислення частот біграм, яка написана в ході виконання комп'ютерного практикуму №1, знайти 5 найчастіших біграм запропонованого шифртексту (за варіантом).
3. Перебрати можливі варіанти співставлення частих біграм мови та частих біграм шифртексту (розглядаючи пари біграм із п'яти найчастіших). Для кожного співставлення знайти можливі кандидати на ключ (a,b) шляхом розв'язання системи (1).
4. Для кожного кандидата на ключ дешифрувати шифртекст. Якщо шифртекст не є змістовним текстом російською мовою, відкинути цього кандидата.
5. Повторювати дії 3-4 доти, доки дешифрований текст не буде змістовним

Хід роботи

1. Нижче наведена реалізація розв'язування лінійних рівнянь за модулем:

```
def euclid_gcd(a, b):  
    if a == 0:  
        x, y = (0, 1)  
        return (b, x, y)  
    d, x1, y1 = euclid_gcd(b % a, a)  
    x = y1 - (b // a) * x1  
    y = x1  
    return (d, x, y)  
  
def inverse(a, n):  
    if (a < 0):  
        a += n  
    d, x, y = euclid_gcd(a, n)  
    if (d == 1):  
        return x
```

```
def solve_equation(a, b, n):  
    x = list()  
    d = euclid_gcd(a, n)[0] % n  
  
    if d == 1:  
        a_inv = inverse(a, n)  
        x.append(a_inv * b % n)  
        return x  
  
    if b % d == 0:  
        a1 = a // d  
        b1 = b // d  
        n1 = n // d  
        x0 = solve_equation(a1, b1, n1)[0]  
        (*) for i in range(0, d):  
            x.append(x0 + i * n1)  
        return x  
    return -1
```

Як можна побачити з (*), функція *solve_equation()* також враховує випадок, коли рівняння має більше одного розв'язку і повертає їх усі: $x_0, x_0+n_1, x_0+2n_1, \dots, x_0+(d-1)n_1$

2. 5 найчастіших біграм запропонованого шифртексту(наведений нижче) можна подати у вигляді Таблиці 1:

Біграма	Кількість	Частота
аж	61	0.00924
жх	58	0.00879
цп	50	0.00757
шы	49	0.00742
ки	47	0.00712

Таблиця 1

[illegible]

- На цьому кроці нам знадобилось співставити найчастіші біграми російської мови - 'ст', 'но', 'то', 'на', 'ен' - та шифртексту - 'аж', 'жх', 'цп', 'шы', 'ки' - і знайти можливих кандидатів на ключ для кожного співставлення (пару А і В). Крім того, для автоматизації роботи було створено розпізнавач російської мови, робота якого ґрунтується на аналізі частих літер російського алфавіту (їхніх частот). Спочатку розшифруванням тексту займається функція *decrypt_text()*, яка, по суті, розв'язує систему лінійних рівнянь з двома невідомими. Після розшифрований текст подається на вхід до функції *detect_lang()*, яка перебирає всі літери тексту та виділяє топ 6 найчастіших. Якщо цей топ шість не складається з літер 'о', 'а', 'е', 'и', 'н', 'т' – очевидно, розшифрований текст не є змістовним, і цей варіант відкидається. Функція *detect_lang()* буде розшифровувати текст, що має найчастішими вищезазначені літери АЛЕ в будь-якому порядку (тобто, оаеинт, наоеити, аенито і тд). Таким чином, ми максимально мінімізуємо кількість розшифрованих текстів, серед яких обов'язково буде правильний та змістовний. Незалежно від того, підійшов нам текст чи ні, було реалізовано вивід повідомлення з найчастішими літерами розшифрованого тексту та можливими кандидатами на А та В (нижче наведений приклад виведення результату)

```

Rejected text candidate A:702 B:585. Top chars are: рыййсн.
Rejected text candidate A:509 B:134. Top chars are: озуюти.
Rejected text candidate A:575 B:682. Top chars are: джовшк.
Rejected text candidate A:406 B:531. Top chars are: лмцвро.
Rejected text candidate A:927 B:81. Top chars are: щтишф.
Rejected text candidate A:337 B:657. Top chars are: азтлпд.
Rejected text candidate A:207 B:393. Top chars are: стьчна.
Rejected text candidate A:569 B:108. Top chars are: вгсбцу.
Rejected text candidate A:795 B:907. Top chars are: фсаоды.
Rejected text candidate A:494 B:621. Top chars are: нымшмх.
Rejected text candidate A:677 B:830. Top chars are: ргниэт.
Rejected text candidate A:951 B:455. Top chars are: сиовчт.
Rejected text candidate A:692 B:343. Top chars are: уткенх.
Rejected text candidate A:543 B:371. Top chars are: онфтрч.
Rejected text candidate A:609 B:919. Top chars are: хбетдп.
Rejected text candidate A:440 B:768. Top chars are: энпирх.
Rejected text candidate A:34 B:147. Top chars are: измтск.
Rejected text candidate A:503 B:68. Top chars are: аылтгу.
Rejected text candidate A:373 B:765. Top chars are: рашуже.
Rejected text candidate A:735 B:480. Top chars are: блашфт.
Rejected text candidate A:166 B:182. Top chars are: пдтнца.
Rejected text candidate A:763 B:596. Top chars are: ентудф.
Rejected text candidate A:946 B:805. Top chars are: онфотч.
Rejected text candidate A:259 B:430. Top chars are: пдацнт.
Rejected text candidate A:269 B:746. Top chars are: мхтншш.
Decrypted text with A:10 B:52. Top chars matching: сеантн.

```

Rejected	text	candidate	A:66	B:554.	Top chars are:	тлгэоа.
Rejected	text	candidate	A:858	B:403.	Top chars are:	тнубош
Rejected	text	candidate	A:452	B:643.	Top chars are:	тншчоб.
Rejected	text	candidate	A:418	B:914.	Top chars are:	томзуа.
Rejected	text	candidate	A:831	B:703.	Top chars are:	твбшчс.
Rejected	text	candidate	A:232	B:418.	Top chars are:	тэмура.
Rejected	text	candidate	A:624	B:120.	Top chars are:	талэгс.
Rejected	text	candidate	A:458	B:256.	Top chars are:	тцпаяз.
Rejected	text	candidate	A:183	B:215.	Top chars are:	тсзлпн.
Rejected	text	candidate	A:457	B:801.	Top chars are:	тжынак.
Rejected	text	candidate	A:467	B:156.	Top chars are:	тгфгун.
Rejected	text	candidate	A:198	B:689.	Top chars are:	тємнян.
Rejected	text	candidate	A:895	B:620.	Top chars are:	охтдбю.
Rejected	text	candidate	A:792	B:56.	Top chars are:	ицкохт.
Rejected	text	candidate	A:386	B:296.	Top chars are:	єжьюиц.
Rejected	text	candidate	A:352	B:567.	Top chars are:	лтаыйс.
Rejected	text	candidate	A:130	B:471.	Top chars are:	ауршис.
Rejected	text	candidate	A:362	B:883.	Top chars are:	днеакч.
Rejected	text	candidate	A:754	B:585.	Top chars are:	баецтс.
Rejected	text	candidate	A:588	B:721.	Top chars are:	вятшна.
Rejected	text	candidate	A:778	B:959.	Top chars are:	ношфат.
Rejected	text	candidate	A:274	B:793.	Top chars are:	хчивис.
Rejected	text	candidate	A:284	B:148.	Top chars are:	пзглтн.
Rejected	text	candidate	A:15	B:681.	Top chars are:	сжтияя.
Rejected	text	candidate	A:103	B:300.	Top chars are:	оенаир.
Rejected	text	candidate	A:169	B:848.	Top chars are:	щцвоик.
Rejected	text	candidate	A:555	B:937.	Top chars are:	хфбркт.
Rejected	text	candidate	A:521	B:247.	Top chars are:	дусойо.
Rejected	text	candidate	A:729	B:285.	Top chars are:	адлжия.

[illegible]

Висновки

В ході роботи основною метою було опанування навичок частотного аналізу на прикладі розкриття моноalfavitnoї підстановки та опанування прийомами роботи в модулярній арифметиці. Трохи

складно було осмислити роботу афінного шифру на прикладі саме біграм(а не одиночних літер, як ми звикли). Реалізація функцій роботи в модуляційній арифметиці – алгоритм Евкліда та пошук оберненого – не викликали непорозумінь. База для створення розпізнавача російської мови також була обрана одноголосно, бо здалась нам найбільш простою в реалізації та доволі ефективною. В результаті з отриманим ВТ ми також маємо пару $A=10$ та $B=52$, яка є розв'язком системи лінійних рівнянь з нашим ШТ та ВТ